

Verkenkend natuuronderzoek Anna's Hoeve te Hilversum

Een oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving
voor natuur

Verantwoording

Titel: Verkennend natuuronderzoek Anna's Hoeve
te Hilversum
Onderwerp: Een oriënterend onderzoek in het kader van
de wet- en regelgeving voor natuur
Projectnummer: 51007593
Klant: Gemeente Hilversum
Referentienummer: NL22-648800269-16537
Versie: C02

Datum: 07-02-2022

Auteur: Daisy de Vries
E-mailadres: daisy.devries@sweco.nl

Gecontroleerd door: Maikell Verkade
Paraaf gecontroleerd:

Vrijgegeven door: Maarten Mouissie
Paraaf vrijgegeven:

Inhoudsopgave

Verantwoording	2
1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Kader van het onderzoek	5
1.3 Doelstelling	6
1.4 Plangebied en voorgenomen activiteiten	6
1.5 Voorkomende ecotopen	6
2. Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden	12
2.1 Toetsingskader	12
2.2 Methode	13
2.3 Analyse van mogelijke effecten	13
3. Wet natuurbescherming: soortenbescherming	15
3.1 Toetsingskader	15
3.2 Methode	18
3.2.1 Bronnenonderzoek	18
3.2.2 Habitatgeschiktheidsbeoordeling	18
3.2.3 Analyse en toetsing mogelijke effecten	18
3.3 Vogels	18
3.4 Vleermuizen	21
3.5 Grondgebonden zoogdieren	24
3.6 Amfibieën	27
3.7 Reptielen	28
3.8 Vissen	29
3.9 Ongewervelden	29
3.10 Vaatplanten	29
4. Natuurbeleidskaders	31
4.1 Toetsingskader	31
4.2 Natuurnetwerk Nederland	31
4.2.1 Inventarisatie	32
4.2.2 Analyse en toetsing effecten	32
4.3 Gebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland	32
4.3.1 Toetsingskader	32
4.3.2 Inventarisatie	33
4.3.3 Analyse en toetsing effecten	33
4.4 Gemeentelijk beleid	35

5.	Conclusies en aanbevelingen	38
5.1	Wet natuurbescherming	38
5.1.1	Natura 2000-gebieden.....	38
5.1.2	Soortenbescherming	38
5.2	Natuurbeleidskaders.....	39
5.2.1	Natuurnetwerk Nederland	39
5.2.2	Gebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland.....	39
5.2.3	Gemeentelijk beleid.....	39
	Bronnen	40

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In het oosten van de gemeente Hilversum ligt de in aanbouw zijnde wijk Anna's Hoeve. In 2011 en 2013 zijn hiervoor bestemmingsplannen opgesteld. Sweco is gevraagd om een conserverend bestemmingsplan voor de wijk op te stellen en beide eerdere bestemmingsplannen samen te voegen en te updaten. Het conserverende plan maakt geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk, bouw mogelijkheden worden juist ingeperkt middels strengere regelingen. Wanneer bij ontwikkelingen beschermde plant- of diersoorten of beschermde gebieden in het geding kunnen zijn, dienen deze te worden getoetst aan de wet- en regelgeving voor natuur. Voor de eerdere bestemmingsplannen zijn vanaf 2010 verschillende natuuronderzoeken uitgevoerd, onder de wet- en regelgeving van de toenmalige Flora en fauna wet:

- Roodzand, S. (2010). Quicksan natuur Anna's hoeve te Hilversum; toetsing wet- en regelgeving van natuur. Grontmij Nederland B.V.
- Schenkeveld, A. (2011). Anna's hoeve Hilversum natuuronderzoek; tussentijdse rapportage. Schenkeveld bureau voor natuur en landschap.
- Schenkeveld, A. (2011). Memo ringslangonderzoek 2011 Anna's Hoeve. Schenkeveld bureau voor natuur en landschap.
- Korthorst, M. (2012). Memo natuur. Ingenieursbureau Oranjewoud.
- Korthorst, M. (2012). Natuureffectrapport; externe effecten van ontwikkelingslocatie Anna's hoeve op Bescherm Natuurmonument Laarder Wasmeer & Zuiderheide en Park Anna's Hoeve. Ingenieursbureau Oranjewoud.

Verkennde natuuronderzoeken zijn in de regel drie jaar geldig en zijn dan ook gedateerd. Daarnaast is in 2017 de Flora en faunawet vervangen door de Wet natuurbescherming. Hierdoor dient een nieuw verkennend natuuronderzoek te worden uitgevoerd. Voorliggend verkennend natuuronderzoek is daarom uitgevoerd.

1.2 Kader van het onderzoek

Projecten op handelingen dienen getoetst te worden aan de wet- en regelgeving voor natuur. De natuurbescherming in Nederland bestaat uit de volgende kaders:

- Wet natuurbescherming:

- Natura 2000-gebieden;
- soortenbescherming.
- Provinciaal beleid:
 - Natuurnetwerk Nederland (NNN);
 - andere gebieden (buiten het NNN), waaronder:
 - weidevogelleefgebieden;
 - akkervogelgebieden;
 - ganzenfoerageergebieden;
 - oude boskernen en oude groeiplaatsen.
- Gemeentelijk beleid.
- Houtopstanden

In dit rapport heeft toetsing op bovenstaande kaders plaatsgevonden.

1.3 Doelstelling

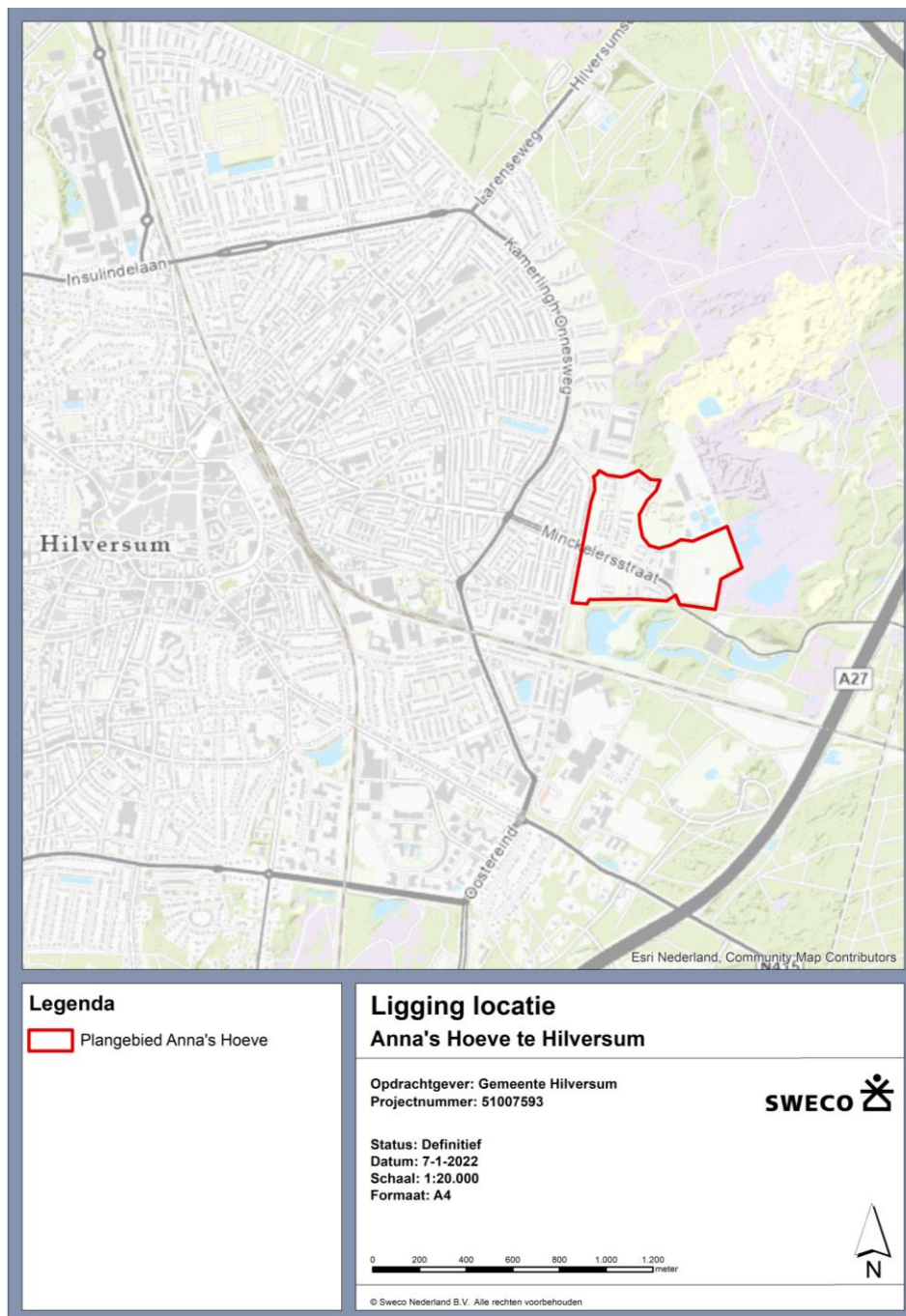
Het verkennend onderzoek is er op gericht om een eerste inzicht te krijgen in de mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden in en om het plangebied. In het rapport worden de mogelijke vervolgstappen besproken die moeten worden genomen met betrekking tot aanvullend veldonderzoek, nader effectonderzoek en nadere procedures.

1.4 Plangebied en voorgenomen activiteiten

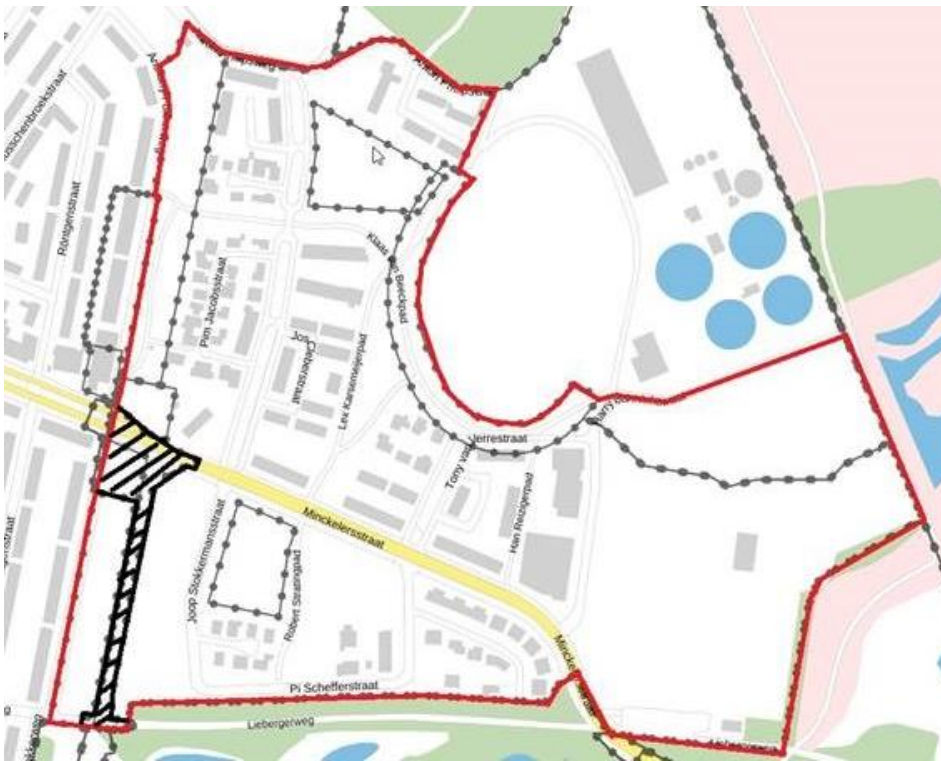
Het plangebied ligt in het oosten van de gemeente Hilversum (figuur 1.1 en 1.2). Het plangebied is momenteel al voor een groot deel bebouwd en bewoond. Er zullen echter nog meer woningen gebouwd worden, evenals aanpassingen in de omgeving (aanleg groenstukken).

1.5 Voorkomende ecotopen

Het plangebied bestaat grotendeels uit nieuwbouw. Op een aantal plekken ligt (verwilderde) bouwgrond. In het zuidwesten ligt een bouwterrein met zand, zandbergen en wat ruigte kruiden als bijvoet, akkerdistel, brandnetel en Canadese fijnstraal en rietgras, met daartussen ook lage kruiden als smalle weegbree, rode klaver, glad walstro en (figuur 1.3), ook staat hier wat struikbrem en liggen hier wat grote regenwaterplassen. In het zuiden ligt een vrij nat aangelegd grasveld met daarnaast een braakliggend stuk grond. Hier is veel open grond, wat mossen, lage soorten als duizendblad, glad walstro, rode klaver en smalle weegbree, met daartussen bijvoet, teunisbloem, bezemkruid en opschot van robinia (figuur 1.4). Ook hier liggen flink wat regenwaterplassen. Het zuidoostelijk deel bestaat uit sportvelden, deze zullen blijven bestaan, enkel aan het clubgebouw zullen aanpassingen plaatsvinden (figuur 1.5). In het noordoosten wordt momenteel druk gebouwd (boven het Klaas van Beeckpad) (figuur 1.6), hierachter, aan de Anton Philipsweg staat oudere lage bebouwing. Buiten het plangebied ligt in het oosten het Laarder Wasmere, een NNN-gebied in beheer van het Goois Natuurreservaat (figuur 1.7). In het zuiden buiten het plangebied ligt het NNN-gebied Anna's Hoeve ook in beheer van het Goois natuurreservaat (figuur 1.8), afgescheiden van het plangebied met een bomenrij.

Figuur 1.1. Ligging van het plangebied (rood).

Figuur 1.2. Gedetailleerde ligging van het plangebied (rood omlijnd). Het zwartgestreepte vlak is een uitsparing voor een busbaan, dit valt niet onder het plangebied.

Figuur 1.3 Het zuidwestelijk gelegen bouwterrein.

Figuur 1.4 Het zuidelijk gelegen braakliggend terrein met daarachter het aangelegde stuk grasveld.

Figuur 1.5 Sportvelden in het oosten.

Figuur 1.6 *Bouwplaats boven het Klaas van Beeckpad.*

Figuur 1.7 *NNN-gebied Laarder Wasmeer direct oostelijk van het plangebied.*

Figuur 1.8 NNN-gebied Anna's Hoeve direct zuidelijk van het plangebied.

2. Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden

2.1 Toetsingskader

Bescherming van Natura 2000-gebieden vindt plaats op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb). Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn zijn aangewezen. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat de duurzame instandhouding van soorten en habitats binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd. Daarbij zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor natuurlijke habitats en/of soorten. Dit kunnen behoudsdoelstellingen zijn voor habitats en leefgebieden van soorten die zich al op het gewenste niveau (kwalitatief en kwantitatief) bevinden of respectievelijk uitbreidings- en verbeterdoelstellingen voor habitats en leefgebieden van soorten die zich nog niet op het gewenste niveau bevinden.

Om dit toetsbaar te maken, kent de Wet natuurbescherming een goedkeuringsvereiste voor plannen die significante gevolgen voor de betreffende gebieden zouden kunnen hebben (artikel 2.7, eerste lid, Wnb) en een vergunningsplicht voor projecten en andere handelingen die (significant) negatieve gevolgen voor de betreffende gebieden zouden kunnen hebben (artikel 2.7, tweede lid, Wnb).

De goedkeuring of de vergunning met betrekking tot stikstofemissies in de gebruiksfase wordt alleen verleend wanneer voldoende zeker is dat de instandhoudingsdoelstellingen voor het betreffende Natura 2000-gebied niet in het geding zijn. Wanneer significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden op grond van een passende beoordeling niet kunnen worden uitgesloten, kan alleen goedkeuring aan het plan of een vergunning voor het project worden verleend, indien een ADC-toets met succes doorlopen kan worden (artikel 2.8, vierde lid, Wnb). Dat betekent dat het project een dwingende reden van groot openbaar belang kent, er geen alternatieven zijn met minder grote effecten op Natura 2000-gebieden en compenserende maatregelen worden getroffen.

In de navolgende paragrafen is beoordeeld of er significante effecten kunnen optreden op Natura 2000-gebieden en zo ja, wat de benodigde vervolgstappen zijn.

2.2 Methode

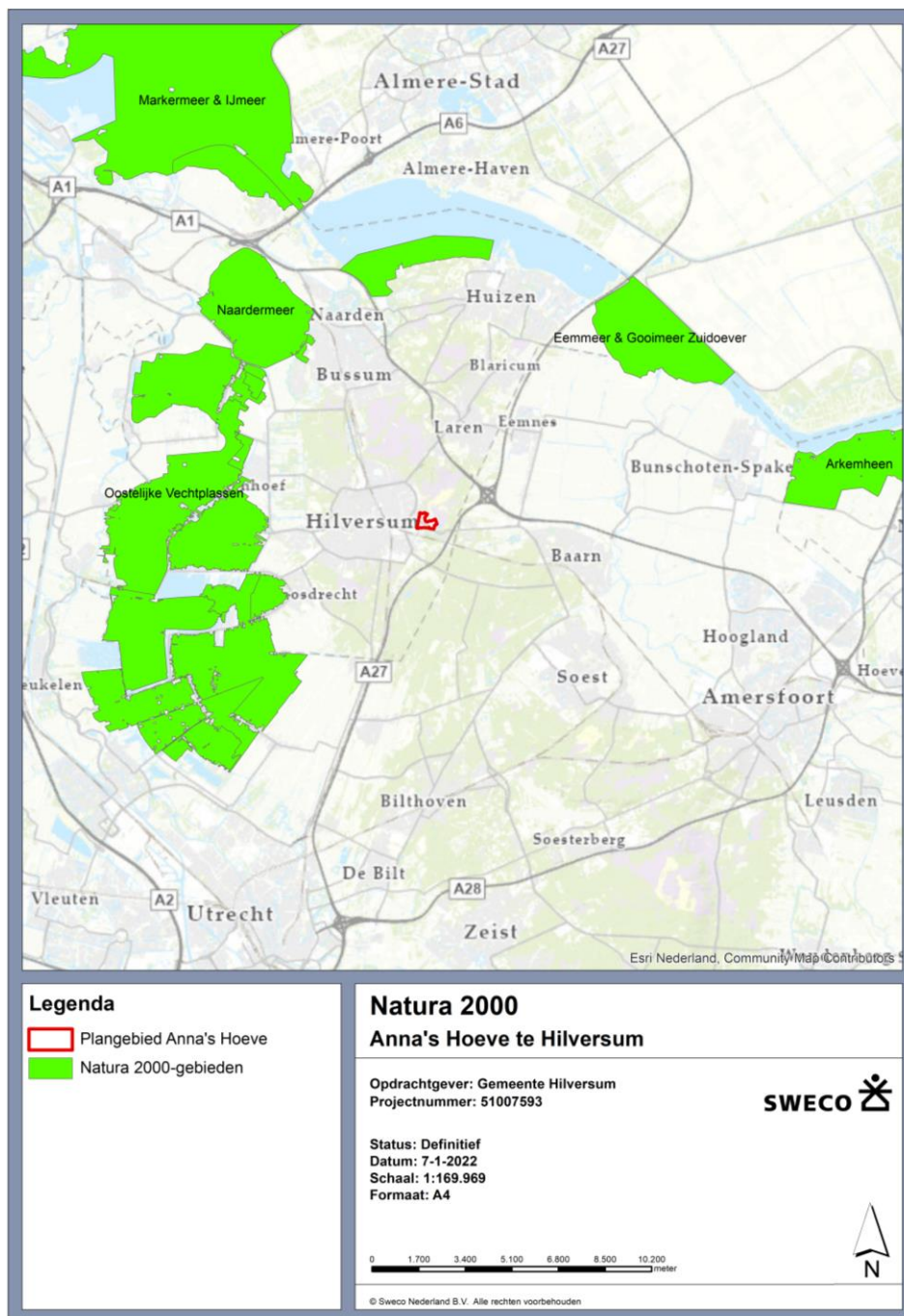
Voor de inventarisatie van Natura 2000-gebieden is gebruik gemaakt van interactieve kaarten van provincie Noord-Holland en informatie van natura2000.nl. Hieruit blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen op 5,3 kilometer ten westen van het plangebied ligt. In noordwestelijke richting op 7,3 kilometer afstand ligt het Naardermeer en op 12 kilometer het Markermeer & IJmeer. In noordelijke richting ligt op 7,9 kilometer afstand het gebied Eemmeer & Gooimeer Zuidoever en op 13 kilometer afstand ten westen van het plangebied ligt Arkemheen (zie figuur 2.1). Overige Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 15 km afstand van het plangebied.

In de Oostelijke Vechtplassen liggen de volgende stikstofgevoelige habitattypen: kranswierwateren, vochtige heiden (laagveengebied), blauwgraslanden, overgangs- en trilvenen (trilvenen en veenmosrietlanden), galigaanmoerassen en hoogveenbossen. In het Naardermeer zijn de volgende stikstofgevoelige habitattypen aanwezig: zwakgebufferde vennen, vochtige heiden (laagveengebied), blauwgraslanden, overgangs- en trilvenen (trilvenen en veenmosrietlanden) en hoogveenbossen. Voor Markermeer & IJmeer en Eemmeer & Gooimeer Zuidoever en Arkemheen zijn geen stikstofgevoelige habitattypen aangewezen.

2.3 Analyse van mogelijke effecten

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van Natura 2000-gebieden en kan, gezien de grote afstand tot Natura 2000-gebieden, ook door externe werking niet van belang zijn voor de draagkracht van nabijgelegen Natura 2000-gebieden. De Habitat- en Vogelrichtlijnsoorten waarvoor de nabijgelegen gebieden zijn aangewezen, hebben tevens geen ecologische relatie met het plangebied. Het plangebied is daarmee niet van belang voor de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden. Indirecte effecten ten gevolge van de werkzaamheden, zoals verdroging, vernatting, optische-, licht- en geluidsverstoring reiken naar verwachting tot maximaal enkele honderden meters ver en zijn vanwege de relatief grote afstand tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden op voorhand uitgesloten.

De werkzaamheden zullen mogelijk gepaard gaan met emissie van stikstof. Om de werkzaamheden uit te kunnen voeren, wordt gebruik gemaakt van verschillend materieel. Deze machines zullen mogelijk onder andere stikstof uitstoten (emissie) wat uiteindelijk neer zal dalen (stikstofdepositie). De emissie kan zich vrij gemakkelijk over grotere afstand verplaatsen en zodoende een toename in stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige habitattypen. Echter, de Wet stikstofreductie en natuurverbetering voorziet per 1 juli 2021 in een partiële vrijstelling van de vergunningplicht voor stikstofemissies afkomstig van bouw- en sloopwerkzaamheden. De aanlegfase kan daarom buiten beschouwing gelaten worden voor de beoordeling van de vergunningplicht. De gebruikersfase kan echter ook zorgen voor een verhoging in stikstofdepositie, bijvoorbeeld door het gebruik van gas en de verkeersaantrekkende werking. Om de effecten hiervan te berekenen dient een AERIUS berekening te worden uitgevoerd.

Figuur 2.1. *Ligging plangebied (rood) ten opzichte van de Natura 2000-gebieden (groen) met in het westen Oostelijke Vechtplassen, in het noordwesten Naardermeer en Markermeer & IJmeer, in het noorden Eemmeer & gooimeer Zuidoever en in het oosten Arkemheen.*

3. Wet natuurbescherming: soortenbescherming

3.1 Toetsingskader

In de Wet natuurbescherming is de soortenbescherming in Nederland geregeld. Hierbij onderscheiden we drie verschillende beschermingsregimes waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1. e.v.):

- Lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- Lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- Lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- Lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- Lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn, bijlage I Verdrag van Bern (artikel 3.5 e.v.):

- Lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- Lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- Lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- Lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
- Lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere soorten (artikel 3.10 e.v.):

- Lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor *Vogelrichtlijn*- en *Habitatrichtlijn*soorten geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet opzettelijk verstoord of vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet opzettelijk mogen worden gedood of verwond. Onderzoeken naar het voorkomen vanuit de *Vogelrichtlijn*- en/of *Habitatrichtlijn* hebben een geldigheidsduur van drie jaar. Na deze termijn dient het onderzoek te worden geactualiseerd.

Voor *Andere beschermde soorten* geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond.

Verbodsbepalingen ten aanzien van de verstoring zijn niet van toepassing op deze soorten. Ten aanzien van de *Andere beschermde soorten* geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) de vrijheid heeft om soorten binnen deze categorie onder voorwaarden vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 Wet natuurbescherming. Onderzoeken naar het voorkomen van *Andere beschermde soorten* hebben een geldigheidsduur van vijf jaar. Na deze termijn dient het onderzoek te worden geactualiseerd.

Met artikel 3.10 van de wet wordt het mogelijk gemaakt om die bescherming op te heffen om redenen die onder meer verband houden met ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of verband houden met onder meer het bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen. Met artikel 4.9 van de verordening van provincie Noord-Holland wordt een dergelijke vrijstelling gegeven. De diersoorten waarop de vrijstelling ten behoeve van ruimtelijke ingrepen ziet, worden genoemd in tabel 3.1. In artikel 4.10 van de verordening is de meldings- en rapportageplicht opgenomen. Deze zijn opgenomen, zodat een goed beeld gehouden kan worden op welke manier er van de vrijstelling gebruik wordt gemaakt en de vrijstelling niet zorgt voor een verslechtering van de soorten. Voordat er tot uitvoering van de vrijstelling overgegaan mag worden, moet de intentie tot uitvoering aan de provincie worden gemeld. Dit zodat het bevoegd gezag op de hoogte is van het gebruik van de door hen verleende vrijstelling en de mogelijkheid heeft tot (steekproefsgewijze) controle. In de melding zal de eigenaar, de grondgebruiker of degene aan wie namens hem, conform artikel 3.15 zevende lid van de wet, toestemming is verleend, aangeven wanneer er waar werkzaamheden uitgevoerd zullen worden op grond van de vrijstelling. Ter controle op de gunstige staat van instandhouding van de soort en in verband met de evaluatie van de toegepaste werkwijze is het van belang dat de

grondgebruiker aan het einde van de periode van uitvoering rapporteert (provincie Noord-Holland, 2020a).

Tabel 3.1 Vrijgestelde soorten in provincie Noord-Holland (provincie Noord-Holland, 2020a).

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europeus</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Amfibieën	
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
Meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>
Middelste groene kikker	<i>Rana esculenta</i>

Naast bovengenoemde verbodsartikelen bevat de Wnb een algemeen geldende zorgplicht. Deze zorgplicht is te allen tijde van toepassing en geldt ook voor niet beschermde flora en fauna.

Zorgplicht (artikel 1.11):

- lid 1) Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
- lid 2) De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - onderdeel a. dergelijke handelingen achterwege laat dan wel,
 - onderdeel b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen of
 - onderdeel c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

3.2 Methode

Deze verkenning betreft een onderzoek naar de actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten in het plangebied. Hierbij maken we onderscheid tussen het bronnenonderzoek en een verkennend veldbezoek, waarbij het plangebied onderzocht is op sporen van aanwezigheid en beoordeeld is op geschiktheid voor beschermde soorten.

3.2.1 Bronnenonderzoek

De inventarisatie betreft een onderzoek naar de actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten in het plangebied. Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied en omgeving. Hiervoor zijn onder andere de volgende bronnen gebruikt:

- a. Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), periode 2017-2022;
- b. soortenatlassen;
- c. websites met verspreidingsinformatie.

3.2.2 Habitatgeschiktheidsbeoordeling

Op basis van een veldbezoek is de geschiktheid van biotopen voor beschermde soorten beoordeeld. Deze beoordeling geeft, gezamenlijk met het bronnenonderzoek, de beschermde soorten(groepen) in beeld die in het plangebied (kunnen) voorkomen. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op maandag 13 december 2021 door een deskundig ecooloog – Daisy de Vries – van Sweco.

3.2.3 Analyse en toetsing mogelijke effecten

Vervolgens is bepaald in hoeverre effecten op mogelijk voorkomende beschermde soorten kunnen optreden door de voorgenomen activiteiten. Op basis van deze analyse wordt geconcludeerd voor welke soort(groep)en nader onderzoek nodig is om het daadwerkelijke voorkomen en verspreiding voldoende in beeld te krijgen.

3.3 Vogels

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van de Wet natuurbescherming. Er zijn echter ook soorten die het hele jaar door hun nest gebruiken, of elk jaar terugkomen bij hetzelfde nest. Deze soorten vallen onder de beschermde nesten categorie 1 tot en met 5, waarbij voor categorie 5 alleen geldt dat deze nesten jaarrond beschermd zijn bij de afwezigheid van voldoende alternatieve nestgelegenheden. Voor sommige vogelsoorten is daarnaast ook het functionele leefgebied, zoals foerageergebied en/of roestplaatsen beschermd.

De Nationale Databank Flora en Fauna laat binnen het plangebied en in de directe omgeving veel waarnemingen zien van vogels met jaarrond beschermde nesten die vallen in de categorie 1 t/m 4, namelijk boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, ooievaar, sperwer en

wespendief. Categorie 5 soorten worden hier niet beschreven, aangezien er voldoende alternatieve nestgelegenheden in de directe omgeving van het plangebied aanwezig zijn.

De boomvalk broedt in allerlei typen bos, liefst in halfopen bos of aan de randen ervan, ook wel in solitaire bomen. De boomvalk jaagt in open en halfopen land, zoals parklandschappen waar de soort kleine vogels, libellen en andere vliegende insecten eet (Vogelbescherming). Het plangebied mist geschikte bomen, de bomen die aanwezig en geschikt zijn staan in een te drukke omgeving, waardoor het vrijwel uitgesloten is dat deze soort hier zal nestelen. De bomen aan de rand buiten het plangebied kunnen geschikt zijn voor de soort om te broeden, maar er zijn tijdens het veldbezoek in de bomen in de omgeving van het plangebied geen (grote) nesten waargenomen die door de boomvalk gebruikt zouden kunnen worden. Het is niet uit te sluiten dat de soort het plangebied soms gebruikt om te foerageren, maar gezien het vele geschikte foerageergebied in de omgeving vormt het plangebied dan geen essentieel foerageergebied. Verstoring door de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling op deze soort is daarom uit te sluiten.

Buizerd, havik, sperwer en wespandief broeden het liefst in de kruinen van hoge bomen, waarbij havik en buizerd een voorkeur voor de rand van uitgestrekte bossen hebben, sperwers graag in dichte bossen broeden en wespandieven in bossen met open plekken. Daarnaast hebben ze een voorkeur voor open land waar makkelijk gejaagd kan worden (Vogelbescherming). Het plangebied mist uitgestrekte bossen, de grote bomen die aanwezig zijn liggen midden in de woonwijk aan een weg, fietspad en voetpad en zijn daarmee niet geschikt. Open stukken land zijn binnen het plangebied beperkt aanwezig en zijn waarschijnlijk in teveel drukte gelegen, de omliggende (natuur-)gebieden zijn wel geschikt als jachtgebied. Ook staan hier geschikte bomen. Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten van buizerds, sperwers en haviken waargenomen in het plangebied of aan de randen daarvan. Verstoring van de werkzaamheden op deze vier roofvogelsoorten is daarom uit te sluiten.

De gierzwaluw broedt vooral in steden en dorpen waar hij nestelt in donkere holtes in ventilatieschachten, spleten in muren, onder dakpannen en in kerktorens. Ze jagen boven uiteenlopende habitats in dorpen en steden. Al het voedsel wordt gevangen in de lucht, ze zijn gespecialiseerd in het vangen van insecten in volle vlucht. Daarvoor zoeken ze meestal de luchtlagen op die op dat moment de meeste insecten bevatten, en dat kan best een flinke hoogte zijn (Vogelbescherming; BIJ12a, 2017). Aangezien de soort afhankelijk is van gebouwen om in te broeden en er geen werkzaamheden worden uitgevoerd rondom mogelijk geschikte gebouwen aanwezig in het plangebied, is het uitgesloten dat de werkzaamheden effect hebben op het broedgebied van deze soort. Deze soort hier zal nestelen. Het is niet uit te sluiten dat de soort het plangebied gebruikt om te foerageren, maar gezien het vele geschikte foerageergebied in de directe omgeving vormt het plangebied geen essentieel foerageergebied. Verstoring door de voorgenomen werkzaamheden op deze soort is daarom uit te sluiten.

Een belangrijke voorwaarde voor nestplaatsen van de grote gele kwikstaart is dat er snel stromend water aanwezig is, de soort broedt en foerageert vrijwel uitsluitend aan de oever van stromend water (Vogelbescherming). In het plangebied of in de directe omgeving daarvan ontbreekt een snel stromend

waterlichaam, waardoor nesten en daarmee verstoring van de grote gele kwikstaart ook kunnen worden uitgesloten.

De huismus gedijt het best in een omgeving die sterk beïnvloed is door menselijke activiteiten. Huismussen broeden in een los kolonieverband. Het nest wordt vooral gemaakt onder dakpannen, in gaten en kieren van gebouwen en in mussenkasten. Ook het leefgebied van mussen is beschermd, indien dit essentieel is bevonden. Leefgebied dient zich binnen 200 meter van de broedplaats bevinden en bestaat uit foerageergebied, schuilplaatsen en plekken om zandbaden te nemen. (BIJ12b, 2017) De soort is in het zuidwestelijk deel van het plangebied aangetroffen tijdens het veldbezoek. Op sommige plekken is de nieuwbouw geschikt als verblijfplaats, deze blijven bestaan. Het bouwterrein in het zuidwesten is geschikt als leefgebied voor de huismus (foerageren, nemen van een zandbad). Hier direct nabij ligt Anna's Hoeve waar ook zand en foerageergebied aanwezig is. Ook het noorden bevat geschikt leefgebied (figuur 3.1), de dichte bramenstruiken en klimop zijn geschikt als schuilplaats. Indien deze bramenstruiken verwijderd worden, dient eerst een aanvullend onderzoek naar de huismus te worden uitgevoerd.

Figuur 3.1. Mogelijk leefgebied voor de huismus (bramenstruiken).

De ooievaar broedt op hoge plekken zoals telefoonpalen, bomen, schoorstenen, kerktorens, hoogspanningsmasten of door de mens gemaakte palen met houten platform. De soort foerageert in gebieden met een hoge waterstand (Vogelbescherming). Binnen het plangebied zijn geen nestpalen of dergelijke hoge plekken aanwezig, er zijn geen nesten van de ooievaar waargenomen. Het kan zijn dat de soort af en toe foerageert op de braakliggende terreinen, maar de omgeving bevat geschikter gebied hiervoor. Effecten van de werkzaamheden op deze soort kunnen daarom worden uitgesloten.

Binnen het plangebied werden verschillende zangvogels waargenomen als spreeuwen, vinken en koolmezen. In de bomen zijn geen nesten waargenomen. In het broedseizoen kunnen diverse nestelende algemene zangvogels verwacht worden in de bomen en struwelen binnen het plangebied.

Analyse en toetsing mogelijke effecten

Effecten van de werkzaamheden op vogels met jaarrond beschermde nesten en/of leefgebieden kunnen niet worden uitgesloten.

Het plangebied bevat geschikt leefgebied voor de huismus. Indien de bramenstruiken in het noorden verwijderd worden, dient vooraf aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden om te onderzoeken of de huismus inderdaad essentieel leefgebied bezit binnen het plangebied.

Bij werkzaamheden rondom de algemene broedperiode van 15 maart tot 15 augustus, dient rekening gehouden te worden met mogelijk broedende vogels. Belangrijk om aan te geven is dat juridisch gezien geen vaste broedperiode bestaat, maar dat van belang is of een broedende vogel aanwezig is. Worden werkzaamheden gestart rondom deze periode, dan dient het gebied maximaal drie dagen ervoor ecologisch geïnspecteerd te worden voordat werkzaamheden mogen starten. Indien in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen of nestindicerend gedrag wordt waargenomen, dient een ecooloog te bepalen of en waar (op welke verstoringsafstand) werkzaamheden mogen worden uitgevoerd. Ook mogen maatregelen, ruim voordat het broedseizoen start, genomen worden die voorkomen dat broedvogels zich vestigen in het plangebied, zoals het weghalen van struwelen of andere geschikte broedbiotopen. Als vogels gaan broeden terwijl de werkzaamheden bezig zijn, mag verwacht worden dat de werkzaamheden de soort niet verstoren. Verstoring rondom de broedplek mag in dat geval niet verder toenemen.

3.4 Vleermuizen

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Uit de NDFF blijkt dat in het plangebied en de directe omgeving waarnemingen zijn gedaan van vleermuizen, het gaat om gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Vleermuizen zijn voor wat hun keuze voor verblijfplaatsen betreft, globaal in te delen in twee typen vleermuizen: gebouwbewonende en boombewonende vleermuizen (Dietz & Nill, 2011). Binnen het plangebied zijn beiden (bomen en geschikte bebouwing) aanwezig. Verblijfplaatsen in bomen bevinden zich doorgaans in gaten, holten van ingerotte takken of achter loszittend bast. Er zijn een aantal bomen binnen het plangebied aanwezig met gaten en afgebroken takken (zie bijvoorbeeld figuur 3.6). Deze gaten kunnen mogelijk gebruikt worden als verblijfplaats voor vleermuizen. Met name de vier bomen aan de Minckelersstraat die langs het nog te bebouwen grasveld/braakliggend terrein staan zijn hierbij geschikt.

De meeste bebouwing is net gebouwd en zal dus blijven staan. Het clubgebouw op de sportvelden wordt echter mogelijk verbouwd of gesloopt. Bovenin het gebouw kan ruimte zijn tussen de daklijst (figuur 3.3). Het gebouw was niet van dichtbij te bekijken, daarom kan geschiktheid niet met zekerheid worden vastgesteld of uitgesloten. Ook het gebouw van de Gasunie in het zuidoostelijke puntje van het plangebied is mogelijk geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Er zijn open stootvoegen aanwezig aan de bovenkant van de muren, zie figuur 3.4. De bebouwing aan de Anton Philipsweg is al ouder, ook deze bebouwing bevat mogelijk geschikte verblijfplaatsen, bijvoorbeeld bij de daklijsten, zie figuur 3.5.

Naast verblijfplaatsen zijn foerageergebieden en vliegroutes ook van belang voor vleermuizen. Essentiële vliegroutes en belangrijke foerageergebieden die

van belang zijn voor het functioneren van een verblijfplaats, zijn jaarrond beschermd. Vleermuizen foerageren bijna altijd boven vegetatie of water, en het liefst op beschutte plekken, aangezien zich daar veel prooien bevinden (Dietz & Nill, 2011). Het plangebied zelf bevat geschikt foerageergebied, met name bij het braakliggend terrein, de aangelegde groenstroken en het bouwterrein in het zuidwesten, maar de omliggende groengebieden Anna's Hoeve en Laarder Wasmeer zijn vanwege hun grootte, aanwezigheid van water en afwezigheid van licht hier geschikter voor. Het plangebied is daarmee geen essentieel foerageergebied.

Verschiede soorten vleermuizen maken voor hun vliegroute gebruik van lijnvormige elementen in het landschap, zoals bomenrijen en watergangen. Dergelijke elementen zijn enkel aanwezig op de zuidelijke rand net buiten het plangebied. Wanneer deze bomenrij blijft staan (wat de planning is), blijft de vliegroute behouden. Het is van belang dat deze bomenrij niet meer verlicht gaat worden door het voorgenomen plan.

Figuur 3.2 Gaten in de boom en een afgebroken tak, mogelijk geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

Figuur 3.3 Mogelijk geschikte verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen.

Figuur 3.4 Gebouw van de Gasunie, met open stootvoegen, mogelijk geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

Figuur 3.5 Bebouwing aan de Anton Philipsweg bevat mogelijk verblijfplaatsen voor vleermuizen.

Analyse en toetsing mogelijke effecten

Wanneer het clubgebouw en/of het Gasunie gebouw evenals de huizen aan de Anton Philipsweg gesloopt gaan worden, of wanneer bomen gekapt gaan worden dient voorafgaand aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen.

Er worden geen essentiële vliegroutes en foerageergebieden binnen het plangebied verstoord of vernietigd. Om verstoring van verblijfplaatsen, mogelijke vliegroutes en foerageergebieden in de directe omgeving van het plangebied te voorkomen, dient lichtverstoring naar deze plekken te worden voorkomen. Dat kan door gebruik te maken van armatuur die zorgt dat het uitstralende licht niet in de richting van de mogelijke verblijfplaatsen en natuurgebieden schijnt, of door gebruik te maken van ecodynamische verlichting, waarbij de intensiteit, kleur, momenten van branden en richting van de verlichting kan variëren, afhankelijk van de behoefte.

3.5 Grondgebonden zoogdieren

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Uit de NDFF blijkt dat in het plangebied en de directe omgeving waarnemingen zijn gedaan van grondgebonden zoogdieren, het gaat om eekhoorn en wezel.

Eekhoorns bouwen nesten in bomen die vooral in de winter, wanneer er geen blad aan de bomen zit, goed waarneembaar zijn. Het nest is bolvormig en heeft een doorsnede van 30 tot 50 cm. Het wordt op minstens 5 meter boven de grond gebouwd. De eekhoorn leeft (aan de randen van) gemengd bos en rondom houtwallen, hij heeft bomen met noten en/of bessen nodig als voedselbron (Zoogdierverseniging). Tijdens het veldbezoek is een nest waargenomen (figuur 3.2) die hoogstwaarschijnlijk door de eekhoorn wordt gebruikt. Het plangebied wordt daarmee hoogstwaarschijnlijk ook als leefgebied gebruikt, de tuinen in de omgeving kunnen gebruikt worden als foerageergebied nabij de nestplaats. De directe omgeving is niet erg geschikt voor eekhoorns, er missen schuil mogelijkheden en ook is niet veel foerageergebied aanwezig.

Wezels zijn voornamelijk 's nachts actief, ze zijn dan veel op zoek naar voedsel. Slapen, maar ook nestelen doen ze in een verborgen hoekje, meestal een hol. Ze graven nooit zelf een hol, maar maken gebruik van bestaande gaten en hopen, die bekleed wordt met veren of haren van prooidieren. Elk dier beschikt in zijn leefgebied wel over tien of meer van zulke onderkomens. Ze zoeken graag dekking op, bijvoorbeeld bij bosschages, houtstapels of heggen. Goede schuilmogelijkheden én de aanwezigheid van voldoende geschikt voedsel zijn de enige eisen die de wezel aan zijn omgeving stelt. (Bouwens, 2017 & Omgevingsdienst Noord-Holland, 2017). Er zijn geen geschikte hopen waargenomen, ook zijn geen takkenrillen aanwezig in het gebied. Er zijn een aantal heggen aanwezig, maar hier is nog weinig beschutting onder te vinden. Er is daarmee weinig geschikt leefgebied aanwezig binnen het plangebied, terwijl er buiten veel geschikte plekken aanwezig zijn. Het is waarschijnlijk dat het waargenomen individu (waarneming 2019) zich af en toe in het plangebied begeeft/begaf, maar zijn verblijven in de natuurgebieden in de directe omgeving heeft/had. Van een essentiële functie is door de afwezigheid van geschikte verblijfplaatsen binnen het plangebied geen sprake.

Andere beschermde soorten (met uitzondering van vrijgestelde soorten worden niet verwacht, omdat hun biotoop ontbreekt of omdat het plangebied niet te bereiken is. Het plangebied bevat bovendien geen geschikt water, het water om is niet schoon en voedselrijk met te weinig ontwikkelde watervegetatie, waardoor otter, noordse woelmuis en waterspitsmuis niet worden verwacht (Zoogdiervereniging). Geschikt leefgebied, schuilplaatsen of verblijfplaatsen van beschermde grondgebonden zoogdieren zijn daarmee niet aanwezig.

Analyse en toetsing mogelijke effecten

Er is een eekhoornnest aanwezig. Aanvullend onderzoek dient aan te tonen hoe de soort gebruik maakt van het leefgebied. Hierna kan bepaalt worden of een ontheffing moet worden aangevraagd. Indien de boom gekapt moet worden, dient ook een ontheffing aangevraagd te worden.

Op basis van de afwezigheid van geschikte schuilplaatsen en geschikt leefgebied in het plangebied, kan worden uitgesloten dat de geplande werkzaamheden effect hebben op overige soorten (met uitzondering van vrijgestelde soorten) vanuit deze soortgroep.

Op basis van het aanwezige habitat kunnen de volgende vrijgestelde soorten binnen of in de omgeving van het plangebied worden verwacht: bosmuis, egel, haas, huisspitsmuis, konijn, ree, rosse woelmuis, veldmuis en vos. Deze soorten zijn vrijgesteld middels artikel 4.9 van de verordening van provincie Noord-Holland (Provincie Noord-Holland, 2020a), wat betekent dat voorafgaand en tijdens de werkzaamheden in redelijkheid alles wordt verricht of gelaten om te voorkomen dat individuen opzettelijk gedood, gevangen of verzameld worden en vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk beschadigd of vernield worden. Hiertoe moeten maatregelen genomen worden die beschadiging van individuen zoveel mogelijk voorkomen. Hierbij kan gedacht worden aan het werken in één richting en het rustig opstarten van werkzaamheden, zodat mogelijk aanwezige individuen kunnen vluchten. Bij het aantreffen van dieren dienen deze de gelegenheid te krijgen om het plangebied te kunnen verlaten.

Figuur 3.6 Aanwezig eekhoornnest.

Figuur 3.7 Rommelhoekjes bij de bouwplaats in het noorden, mogelijke schuilplaats en overwintering voor kleine grondgebonden zoogdieren.

Figuur 3.8 Rommelhoekjes in de tuinen bij de bebouwing aan de Anton Philipsweg, mogelijke schuilplaats en overwintering voor kleine grondgebonden zoogdieren.

3.6 Amfibieën

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Uit de NDFF blijkt dat in het plangebied geen waarnemingen aanwezig zijn van beschermde amfibieën. In de ruime omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de kamsalamander gedaan.

Het landschap waarin de kamsalamander wordt aangetroffen is bosrijk, bevat houtwallen of struweel en wordt vaak gekenmerkt door kleinschaligheid in de directe omgeving van het voortplantingswater. Kamsalamanders komen voor in visvrije wateren. (RAVON) Dergelijk habitat is niet aanwezig binnen het plangebied. soort vereist echter een zeer specifiek habitat dat niet binnen het plangebied aanwezig is.

Op het terrein zijn wel overwinteringsplekken (zandhopen) aanwezig voor bijvoorbeeld de rugstreeppad, evenals regenwaterplassen geschikt als voortplantingswater voor deze soort (BIJ12c, 2017). De soort is echter niet bekend in de wijde omgeving (kilometers).

Het plangebied is mogelijk geschikt als habitat voor vrijgestelde amfibiesoorten (zie hieronder). Deze soorten kunnen het plangebied mogelijk als landhabitat, voortplantingsgebied (waterplasjes en natte stukken grasveld) en overwinteringsgebied (rommelhoekjes en tuinen) gebruiken.

Analyse en toetsing mogelijke effecten

Op basis van verspreidingsgegevens in Nederland en afwezigheid van biotoop kunnen alle beschermde amfibieënsoorten worden uitgesloten, met uitzondering van vrijgestelde soorten.

Op basis van het aanwezige habitat worden de volgende vrijgestelde soorten in de omgeving van het plangebied verwacht: bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Deze soorten zijn vrijgesteld middels artikel 4.9 van de verordening van provincie Noord-Holland (Provincie Noord-Holland, 2020a), wat betekent dat voorafgaand en tijdens de werkzaamheden in redelijkheid alles

moet worden verricht of gelaten om te voorkomen dat individuen opzettelijk gedood, gevangen of verzameld worden en vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk beschadigd of vernield worden. Hiertoe moeten maatregelen genomen worden die beschadiging van individuen zoveel mogelijk voorkomen. Gedacht kan worden aan het rustig opstarten van werkzaamheden en het van een kant af dempen van de vijver, zodat mogelijke aanwezige individuen kunnen vluchten. Bij het aantreffen van dieren dienen deze de gelegenheid te krijgen om het plangebied te kunnen verlaten.

3.7 Reptielen

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Uit de NDFF blijkt dat in het plangebied en de directe omgeving waarnemingen zijn gedaan van reptielen, het gaat om de ringslang. De hazelworm komt op 800 meter afstand van het plangebied voor, de levendbarende hagedis op 200 meter afstand.

De ringslang maakt bij voortplanting gebruik van broeihopen zoals hopen organisch materiaal. De soort is gebonden aan waterrijke omgevingen (RAVON). Tijdens het veldbezoek zijn geen broeihopen waargenomen, evenals andere geschikte plekken om te overwinteren als hopen afgestorven riet. Binnen het plangebied bevinden zich een aantal plekken die vrij nat zijn, die liggen echter in een drukke omgeving, met geen schuilmogelijkheden. Het plangebied is daarmee niet geschikt. De waarneming van de ringslang binnen het plangebied was van een dood individu, op het braakliggend terrein. De rest van de waarnemingen liggen net buiten het plangebied in Anna's Hoeve, hier is wel geschikt habitat voor de soort aanwezig. Het is mogelijk dat de soort zich in het verleden af en toe in het plangebied begaf, nu is er echter geen sprake meer van geschikt leefgebied.

De hazelworm is een typische soort voor enigszins vochtige, met dichte vegetatie bedekte gebieden. Daar leeft de soort een verborgen bestaan. Het grootste deel van de dag leven ze onder de vegetatie en dood hout of ze verblijven in holen in de grond. Waarnemingen van hazelwormen worden vaak gedaan als toevalstreffer, bijvoorbeeld wanneer dieren langs wegen en paden zonnen of zich hierlangs verplaatsen. Open gecultiveerde gebieden, worden door de soort gemeden (RAVON). Aangezien geschikt habitat voor de soort ontbreekt, kunnen effecten van de werkzaamheden op deze soort worden uitgesloten.

Levendbarende hagedissen hebben heide en hoogveen als voorkeurshabitat. De soort komt ook voor in open bossen en ruige graslanden en in een beperkt deel van de duinen. De levendbarende hagedis is een vochtminnende soort die in de genoemde landschapstypen veel wordt aangetroffen op oevers en vochtige terreindelen. Levendbarende hagedissen eten voornamelijk geleedpotigen, waaronder veel spinnen (RAVON). Binnen het plangebied bevinden zich een aantal plekken die vrij nat zijn, die liggen echter in een drukke omgeving, met geen schuilmogelijkheden. Het is mogelijk dat de soort zich in het verleden af en toe in het plangebied begaf, nu is er echter geen sprake meer van geschikt leefgebied.

Analyse en toetsing mogelijke effecten

De afwezigheid van geschikt optimaal leefgebied voor reptielen binnen het plangebied zorgen ervoor effecten van de werkzaamheden op deze soortgroep kunnen worden uitgesloten.

3.8 Vissen

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Beschermde vissoorten hebben specifieke habitateisen als bijvoorbeeld zuurstofrijk water, snelstromend water, specifieke bodems, aanwezigheid van watervegetatie of verbinding met grote wateren. Binnen het plangebied zijn watergangen aanwezig, maar deze staan niet in verbinding met andere watergangen waardoor dit zorgt voor stilstaand en zuurstofarm water. Er is geen vegetatie in het water aanwezig en kiezel of modder bodems ontbreken.

Analyse en toetsing mogelijke effecten

De aanwezigheid van beschermde vissen binnen het plangebied kan door afwezigheid van geschikt biotoop uitgesloten worden. Effecten van de werkzaamheden op beschermde vissoorten binnen het plangebied zijn daarom uitgesloten. Wel kunnen onbeschermde vissoorten aanwezig zijn in het water. Hiervoor geldt de zorgplicht.

3.9 Ongewervelden

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

In de omgeving van het plangebied zijn geen beschermde ongewervelden waargenomen, en ook in de NDFF worden deze soorten in de omgeving niet genoemd. Beschermde vlinders eisen een zeer specifiek habitat, zoals specifieke waardplanten of -bomen. Geschikte waardplanten en -bomen voor beschermde vlinders komen niet voor binnen het plangebied. Er is bovendien geen geschikt habitat aanwezig voor beschermde libellen aanwezig in of rondom het gebied, waardoor ook beschermde libellen uitgesloten kunnen worden (Vlinderstichting).

Analyse en toetsing mogelijke effecten

Beschermde ongewervelden eisen zeer specifieke habitats die in het plangebied niet aanwezig zijn. Beschermde soorten ongewervelden zijn op basis hiervan en op basis van de afwezigheid in de verspreidingsdata uit te sluiten. Het uitvoeren van aanvullend onderzoek noch het aanvragen van een ontheffing op de Wet natuurbescherming is noodzakelijk.

3.10 Vaatplanten

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Volgens de NDFF zijn geen waarnemingen van beschermde plantensoorten aanwezig in het plangebied. De dennenorchis is op 1.400 meter afstand waargenomen.

De dennenorchis staat op beschaduwde, droge, voedselarme en zure grond met een duidelijke humuslaag (Verspreidingsatlas). Dit habitat is niet aanwezig binnen het plangebied. Het plangebied bestaat uit bestrating, los zand en braakliggend terrein. Aanwezigheid van de dennenorchis binnen het plangebied is dan ook uitgesloten.

Overige beschermde vaatplanten die voorkomen in habitat zoals aanwezig in het plangebied, evenals overige beschermde soorten zijn niet waargenomen en zijn op basis van verspreidingsgegevens en de habitatgeschiktheidsbeoordeling uitgesloten.

Analyse en toetsing mogelijke effecten

In verband met de afwezigheid van geschikt habitat voor de in de omgeving aanwezige soort en door het niet waarnemen van overige soorten tijdens het veldbezoek, kunnen effecten op beschermde vaatplantsoorten worden uitgesloten.

4. Natuurbeleidskaders

4.1 Toetsingskader

Het beleidskader van de overheid dat niet in wetgeving is vastgelegd, bestaat uit:

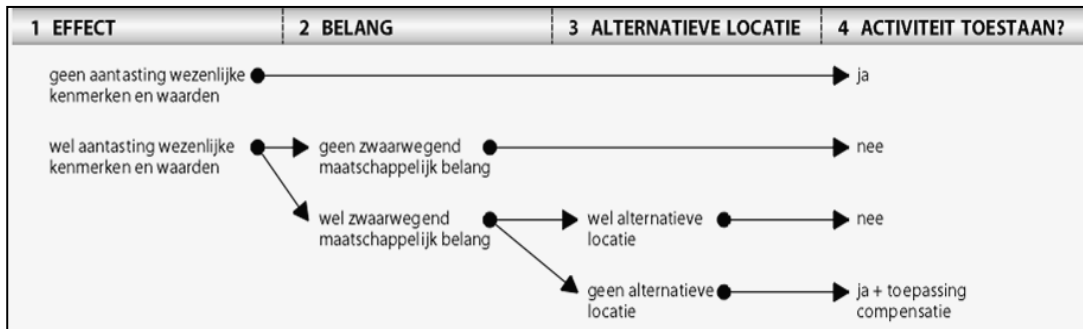
- Provinciaal beleid:
 - Natuurnetwerk Nederland (NNN);
 - gebieden buiten het NNN (Belangrijk Provinciaal Landschap).
- Gemeentelijk beleid.

4.2 Natuurnetwerk Nederland

De wettelijke bescherming (Wro) van het NNN is geregeld via het bestemmingsplan. Het NNN voor provincie Noord-Holland is vastgelegd in Artikel 6.43 in de Omgevingsverordening NH2020 (provincie Noord-Holland, 2020).

De afweging voor ingrepen in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) gaat volgens het 'nee, tenzij-principe'. In onderstaand schema (figuur 4.1) is dit stapsgewijs weergegeven. Ingrepen met een significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een NNN-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dienen te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op het NNN uitkomst bieden om projecten in het NNN te realiseren. Het verkennend natuuronderzoek geeft inzicht in de ligging van NNN-gebieden in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van 'nee, tenzij, procedure'. In provincie Noord-Holland is de externe werking van het NNN niet van toepassing.

Een 'nee, tenzij-toets' behoeft alleen te worden doorlopen, indien er sprake is van een RO-procedure met betrekking tot wijziging van de bestemming van het plangebied. In het kader van een volledige afweging is het wel aan te bevelen de effecten hierop te beschrijven, indien bestemmingswijziging niet van toepassing is.

Figuur 4.1 Het 'nee, tenzij'-principe van het compensatiebeginsel.

4.2.1 Inventarisatie

Voor de inventarisatie is gebruik gemaakt van de interactieve kaarten van provincie Noord-Holland. Uit de interactieve kaart natuurbeheerplannen blijkt dat het plangebied tegen het NNN-gebied aan ligt, zie figuur 4.2. De dichtstbijzijnde ecologische verbinding bevindt zich op 530 meter afstand ten zuidoosten van het plangebied: één bij de treinrails en één als oversteek van de A27.

4.2.2 Analyse en toetsing effecten

Het plangebied ligt tegen, maar niet in een NNN-gebied gelegen en ook niet binnen een ecologische verbinding. Externe werking is niet van toepassing op NNN-gebieden en ecologische verbindingen in Noord-Holland. De provincie verwacht echter wel dat gemeenten zorgen voor een goede ruimtelijke ordening. Dit houdt in dat zij voorkomen dat naast elkaar gelegen bestemmingen elkaar teveel hinderen (Artikel 6.43 Omgevingsverordening NH2020). Het gaat hier om het samenvoegen van meerdere bestemmingsplannen, niet om een bestemmingsplanwijziging, waardoor er geen nee, tenzij toets hoeft te worden doorlopen.

4.3 Gebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland

4.3.1 Toetsingskader

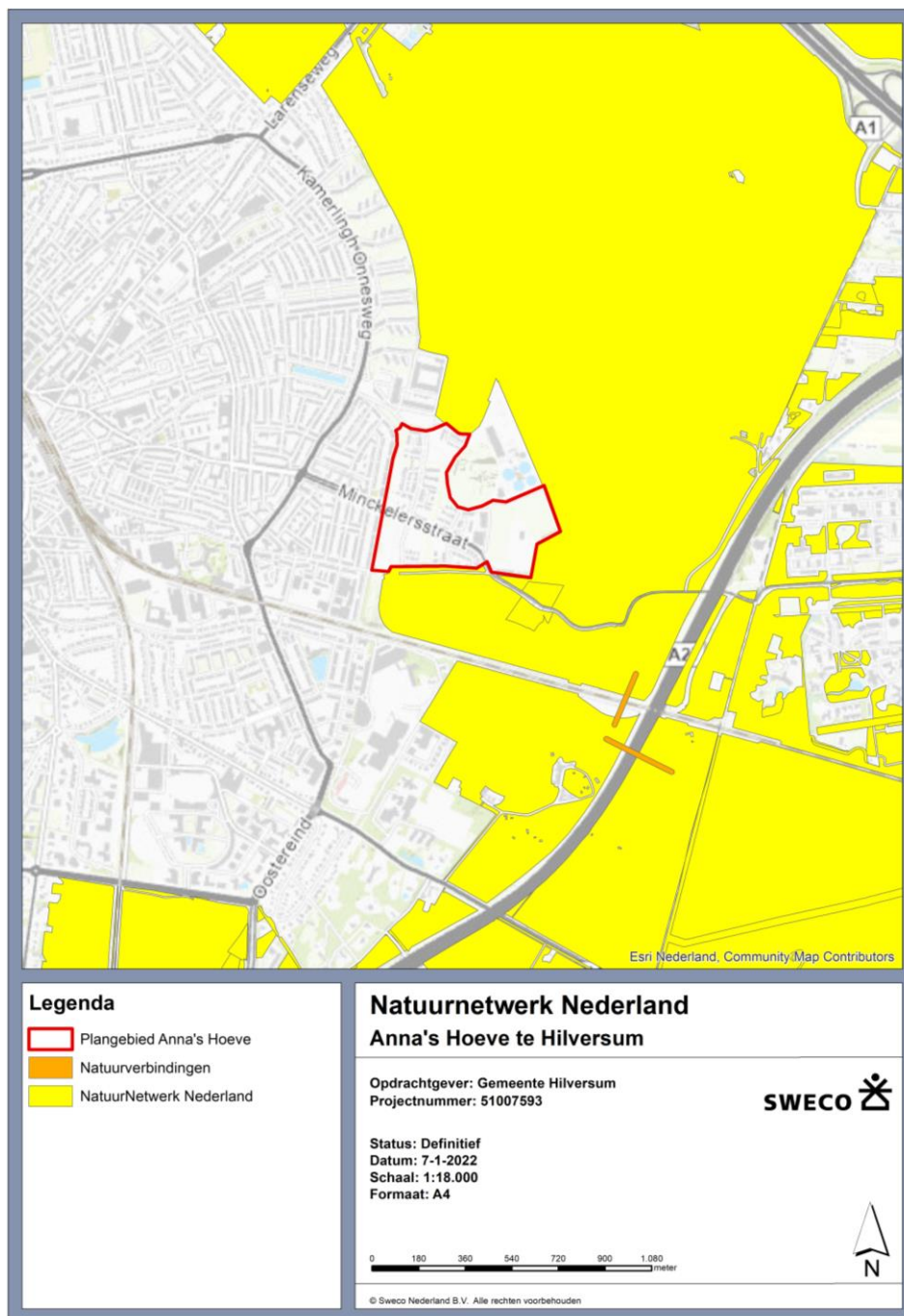
Het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) is een beschermingsregime binnen de Omgevingsverordening NH2020, bedoeld om de meest waardevolle landschappen in Noord-Holland te beschermen. Per landschap is aangegeven welke ecologische, landschappelijke, cultuurhistorische of aardkundige waarden aanwezig zijn. Dit worden de 'kernkwaliteiten' van het landschap genoemd. Voorbeelden hiervan zijn het leefgebied voor weidevogels (habitat voor weidevogels), waterlopen en verkavelingsvormen in oude polders, de openheid en de vergezichten in het landschap of een bijzondere opbouw van de ondergrond. De kernkwaliteiten mogen niet worden aangetast.

4.3.2 Inventarisatie

Voor de inventarisatie van beschermde gebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland is gebruik gemaakt van de interactieve kaart Omgevingsverordening NH2020 van provincie Noord-Holland. Uit deze kaarten blijkt dat het plangebied tegen maar niet in het BPL Het Gooi ligt, zie figuur 4.3.

4.3.3 Analyse en toetsing effecten

Het plangebied is tegen maar niet in het BPL-gebied Het Gooi gelegen. Dit gebied heeft geen ecologisch aangewezen kernkwaliteiten. Het plan zal daarmee de kernkwaliteiten op gebied van natuur niet aantasten, waardoor geen vervolgstappen doorlopen hoeven te worden.

Figuur 4.2 Ligging plangebied (rood) ten opzichte van NNN-gebieden (geel) en ecologische verbindingen (oranje).

Figuur 4.3 Plangebied (rood) ten opzichte van het Bijzonder Provinciaal Landschap 't Gooi (groen).

4.4 Gemeentelijk beleid

De groenvisie van de gemeente Hilversum is vastgelegd in het Groenbeleidsplan Hilversum 2040 (Hilversum, 2022). De ambitie van de gemeente wordt als volgt beschreven:

“De gemeente Hilversum wil biodiversiteit stimuleren, klimaatbestendig inrichten en zorgen dat groen beter bijdraagt aan de vitaliteit. Op deze manier wil Hilversum een gezonde groene stad worden voor mens en dier.”

Bij Sweco zien wij biodiversiteit als een onlosmakelijk onderdeel van een duurzame gebiedsontwikkeling. Het is essentieel voor een gezonde, aantrekkelijke en toekomstbestendige leefomgeving voor mens en dier. In onze visie zijn er bij elke ruimtelijk ontwikkeling mogelijkheden om natuurinclusief te ontwerpen, bouwen en handelen om zo de biodiversiteit te stimuleren. Wij geven u graag advies op welke wijze biodiversiteit toegepast en/of geoptimaliseerd kan worden in uw project. Wij staan u graag bij om deze adviezen in een vervolgtraject verder te concretiseren en vorm te geven.

5. Houtopstanden

5.1 Toetsingskader

Houtopstanden buiten de bebouwde kom zijn beschermd binnen de Wet natuurbescherming. In het kader van de Wet natuurbescherming omvat 'houtopstanden' het volgende: *'zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen'* (artikel 1.1 Wnb). Als een houtopstand zich binnen de bebouwde kom bevindt, is niet de Wet natuurbescherming van toepassing, maar de gemeentelijke verordening (APV of Bomenverordening) van de gemeente binnen welke grenzen betreffende houtopstand is gelegen. Deze bescherming geldt ook wanneer velling van een (klein) deel van dergelijke beplantingen beoogd wordt.

Bij velling van houtopstanden buiten de bebouwde kom (waarop het beschermingsregime van de Wnb van toepassing is) dient van de voorgenomen velling kennisgeving worden ingediend bij het ministerie van LNV. Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende (d.w.z. de eigenaar van de grond) zorg voor het 'op bosbouwkundig verantwoorde wijze' herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand. Per provincie kunnen verschillende specifieke regels voor herbeplanting gelden (artikel 4.3 lid 3 Wnb).

Bovenstaand is niet nodig wanneer de houtopstanden vallen onder de volgende categorieën zoals opgenomen in artikel 4.1 Wnb:

- a) houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- b) houtopstanden op erven of in tuinen;
- c) fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- d) naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- e) kweekgoed;
- f) uit populieren of wilgen bestaande:
 - 1. wegbeplantingen;
 - 2. beplantingen langs waterwegen, en
 - 3. eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- g) het dunnen van een houtopstand;

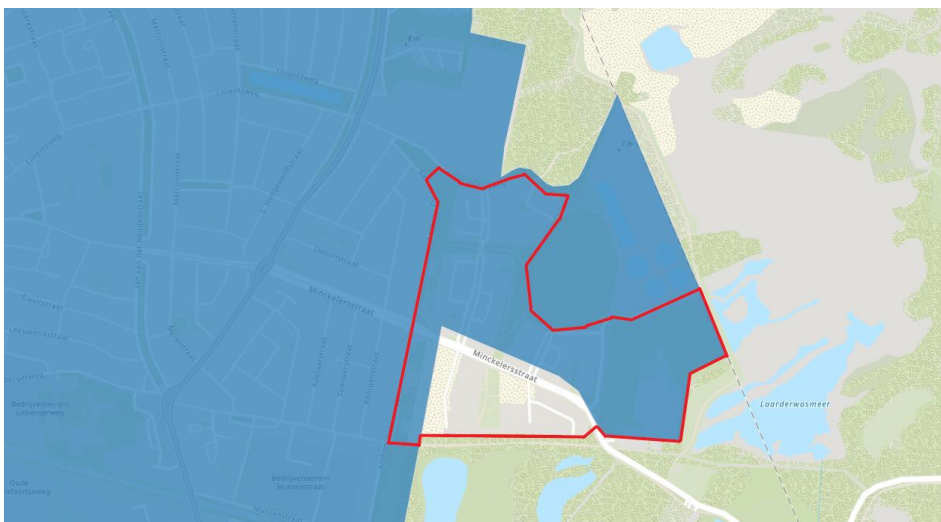
- h) uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
1. ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 2. bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
 3. zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Door middel van een veldinspectie dient in beeld te worden gebracht in hoeverre een te vellen houtopstand voldoet aan de bepalingen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van houtopstanden, om welke soort het gaat en om welke aantallen het gaat.

5.2 Inventarisatie en toetsing

Het plangebied ligt deels binnen en deels buiten de bebouwde kom Houtopstanden (figuur 5.1). Houtopstanden buiten de bebouwde kom Houtopstanden, bestaande uit een rij van tenminste 20 bomen of een oppervlakte van tenminste 10 are, bestaande uit boomvormers (stamdiameter tenminste 0,1 meter) zijn beschermd binnen de Wet natuurbescherming. Zoveel bomen zijn niet aanwezig in het stuk wat buiten de bebouwde kom ligt. Het kappen/verwijderen van houtopstanden op de planlocatie is daarom niet melding- en/of vergunningplichtig in het kader van de Wet Natuurbescherming.

Wel zijn er gemeentelijke regels voor kap van bomen, beschreven in de algemene plaatselijke verordening gemeente Hilversum (APV). Voor bomen met een stamdoorsnede van meer dan 30 centimeter, gemeten op 1.30 meter hoogte vanaf maaiveld, of wanneer de boom is geplant op basis van een herplantverplichting, dient een kapvergunning te worden aangevraagd. Indien dergelijke bomen gekapt dienen te worden, dient vooraf een kapvergunning te worden aangevraagd.

Figuur 5.1 Plangebied (rood) ten opzichte van de begrenzing van de bebouwde kom Houtopstanden (donkerblauw).

6. Conclusies en aanbevelingen

6.1 Wet natuurbescherming

6.1.1 Natura 2000-gebieden

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van Natura 2000-gebied. Vanwege de relatief grote afstand tot gebieden zijn directe en nagenoeg alle indirecte effecten uitgesloten. Uitzondering hierop vormt de mogelijke toename van stikstofdepositie. Een AERIUS-berekening dient uitgevoerd te worden om de mogelijke toename van stikstofdepositie te berekenen.

6.1.2 Soortenbescherming

Uit het oriënterend veldbezoek en bronnenonderzoek blijkt dat de werkzaamheden kunnen mogelijk effect hebben op vogels en zoogdieren.

Huismus

De huismus maakt gebruik maken van het plangebied. Indien deze bramenstruiken verwijderd worden, dient eerst een aanvullend onderzoek naar de huismus te worden uitgevoerd. Dit aanvullend onderzoek dient plaats te vinden bij voorkeur tussen april en half mei (BIJ12a, 2017).

Vleermuizen

Wanneer het clubgebouw en/of het Gasunie gebouw evenals de huizen aan de Anton Philipsweg gesloopt gaan worden, of wanneer bomen gekapt gaan worden dient voorafgaand aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen. Dit onderzoek dient uitgevoerd te worden tussen half april en half oktober (gehele periode). De precieze richtlijnen zijn opgenomen in het vleermuisprotocol 2021 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, 2021).

Eekhoorn

Er is een eekhoornnest aanwezig. Aanvullend onderzoek dient aan te tonen hoe de soort gebruik maakt van het leefgebied. Dit onderzoek dient uitgevoerd te worden rondom de voortplantingsperiode (december tot juni). Hierna kunnen vervolgstappen bepaald worden.

Ontheffing Wet natuurbescherming

Indien verblijfplaatsen inderdaad aanwezig zijn, en zij worden verstoord of vernietigd dan dient voorafgaand aan de werkzaamheden een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming aangevraagd en verkregen te worden.

Houdt hierbij rekening met een behandelingstermijn van 20 weken. Ook zullen compenserende en mitigerende maatregelen moeten plaatsvinden.

Maatregelen

Er zijn maatregelen nodig om aantasting/verstoring van vleermuizen en broedvogels te voorkomen, maar ook om aanspraak te kunnen maken op de vrijstelling voor mogelijk aanwezige vrijgestelde 3.10 soorten en invulling te geven aan de zorgplicht:

- indien werkzaamheden starten rondom de periode 15 maart tot 15 augustus: ecologische check op het werkgebied maximaal drie dagen voorafgaand aan de werkzaamheden. Indien in gebruik zijnde nesten of nest indicerend gedrag worden aangetroffen, dient een ecooloog te bepalen of en waar (op welke verstoringsafstand) werkzaamheden mogen worden uitgevoerd;
- rekening houden met plaatsing van verlichting, in verband met verstoring van omliggende bomen en omliggend foerageergebied. Hier is eenvoudig rekening mee te houden door ecodynamische verlichting te installeren of door de verlichting niet op de bomen en (natuur)gebieden te laten schijnen;
- mitigerende maatregelen, zoals het uitvoeren van de werkzaamheden vanaf één kant, de werkzaamheden rustig opstarten en bij het aantreffen van dieren deze de gelegenheid te geven om het plangebied te kunnen verlaten.

6.2 Natuurbeleidskaders

6.2.1 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt tegen, maar buiten het Natuurnetwerk Nederland. Gezien externe werking niet van toepassing is op NNN-gebieden in Noord-Holland, hoeft het plan niet getoetst te worden. Indien werkzaamheden inderdaad buiten de begrenzing van het NNN-gebied blijven, is geen nader effectonderzoek noodzakelijk. Ook zijn er geen maatregelen nodig om effecten te voorkomen.

6.2.2 Gebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt tegen, maar buiten de begrenzing van het Bijzonder Provinciaal Landschap. Aangezien er geen ecologische kernkwaliteiten worden beschreven voor dit gebied, zal het voorgenomen plan de kernkwaliteiten op gebied van natuur niet aantasten.

6.2.3 Gemeentelijk beleid

Om een koppeling te maken met de gemeentelijke ambitie, liggen voor het plan diverse kansen voor het versterken van de biodiversiteit en klimaatadaptatie. Wij adviseren u hier graag in.

6.3 Houtopstanden

Indien bomen gekapt moeten worden binnen het plangebied en de stamdoorsnede is meer dan 30 centimeter, gemeten op 1.30 meter, of wanneer de boom is geplant op basis van een herplantverplichting, dient een kapvergunning te worden aangevraagd.

Bronnen

- BIJ12a (2017). Kennisdocument gierzwaluw *Apus apus*. Versie 1.0, juli 2017.
Ingezien van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-006-Kennisdocument-Gierzwaluw-1.0.pdf>
- BIJ12b (2017). Kennisdocument huismus *Passer domesticus*. Versie 1.0.
Ingezien van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huisumus-1.0.pdf>
- BIJ12c (2017). Kennisdocument rugstreeppad *Bufo calamita*. Versie 1.0, juli 2017. Ingezien van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-017-Kennisdocument-Rugstreeppad-1.0.pdf>
- Bouwens, S (2017). Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming.
Ingezien via: <https://www.brabant.nl/-/media/9818f6ae36e44afbb3529103cf9460ba.pdf>
- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill (2011). Vleermuizen, Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Tirion Uitgevers BV Utrecht - Zoogdiervereniging Nijmegen.
- Hilversum (2022), Programma GroenHilversum 2040. Ingezien via <https://www.bouwenaanhilversum.nl/documenten/handlerdownloadfiles.ashx?idnv=2374067>.
- Korthorst, M. (2012). Memo natuur. Ingenieursbureau Oranjewoud.
- Korthorst, M. (2012). Natuureffectrapport; externe effecten van ontwikkelingslocatie Anna's hoeve op Bescherm Natuurmonument Laarder Wasmeer & Zuiderheide en Park Anna's Hoeve. Ingenieursbureau Oranjewoud.
- Nationale Flora en Fauna Databank (NDFF). Ecogrid. Uitvoerportaal. Ingezien van <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul> op 13 december 2021.
- Omgevingsdienst Noord-Holland (2017). Handreiking Wezel, Hermelijn en Bunzing. Ingezien via: https://www.odnhn.nl/Wet_natuurbescherming/Soortenbescherming/Handreiking_wezel_hermelijn_en_bunzing.pdf
- Provincie Noord-Holland (2020a). Omgevingsregeling NH2020, ingezien van https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingswet/Omgevingsverordening#Over%20de%20omgevingsverordening
- Provincie Noord-Holland (2020b). Bijzonder Provinciaal Landschap-32 landschappen en kernkwaliteiten. Ingezien via: https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Bijzonder_Provinciaal_Landschap
- RAVON, informatie over beschermde reptielen en amfibieën. Ingezien via: <http://www.ravon.nl>

Roodzand, S. (2010). Quickscan natuur Anna's hoeve te Hilversum; toetsing wet- en regelgeving van natuur. Grontmij Nederland B.V.

Schenkeveld, A. (2011). Anna's hoeve Hilversum natuuronderzoek; tussentijdse rapportage. Schenkeveld bureau voor natuur en landschap.

Schenkeveld, A. (2011). Memo ringslangonderzoek 2011 Anna's Hoeve. Schenkeveld bureau voor natuur en landschap.

Verspreidingsatlas, informatie over dennenorchi's. Ingezien via:
<https://www.verspreidingsatlas.nl/>

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierversamenwerking en Gegevensautoriteit Natuur (2021). Vleermuisprotocol 2021, januari 2021.

Vogelbescherming, informatie over beschermde vogels. Ingezien van:
<http://www.vogelbescherming.nl/>

Vlinderstichting, informatie over beschermde insecten. Ingezien van:
<http://www.vogelbescherming.nl/>

Zoogdierversamenwerking, informatie over beschermde grondgebonden zoogdieren. Ingezien via: <https://www.zoogdierversamenwerking.nl/>